

Jubileusze teatrów



"Kubusia"

W październiku Teatr Lalki i Aktora "Kubus" w Kielcach świętował 45 rocznicę urodzin. Założony w 1955 roku przez Stefana Karskiego, długie lata obywatel się bez siedziby i sceny, prowadząc działalność objazdową. Dopiero w 1992 roku, dzięki staraniom dyr. Ireny Dragan, "Kubus" otrzymał własną scenę. W czasie jubileuszowych uroczystości Stefan Karski dziękował obecnej dyrektorce teatru nie tylko za tę scenę ale i za to, że dzięki niej "Kubus" przestał być Kopciuszkiem, zdobył uznanie widzów i znawców teatru.

Irena Dragan, absolwentka polonistyki Uniwersytetu Wrocławskiego oraz reżyserii i dramaturgii praskiej DAMU, kieruje kielecką sceną lalkową już dwudziesty rok. Wcześniej była reżyserem w BTLu (prowadziła też zajęcia w przyteatralnym Studium Aktorskim) i warszawskim "Baju", a w latach 1976-81 kierownikiem Sceny Lalkowej w Zielonej Górze. Od 1981 roku buduje wizerunek artystyczny "Kubusia", preferując nade wszystko adresowany do dzieci teatr skojarzeń i teatr poetycki, którego tworzywem jest dobra literatura. Od wielu lat sama zajmuje się adaptacjami klasyki dziecięcej na scenę lalkową i z pewnością to literackie zainteresowania stały się zarzewiem pomysłu na stworzenie nowego, organizowanego przez kielecki Teatr Lalki i Aktora festiwalu. Jego narodziny zbiegły się z jubileuszem teatru, co okazało się pomysłem nader szczęśliwym i nadało uroczystościom inny, niezwykły ton.

Pierwszy Świętokrzyski Festiwal Teatrów Lalek odbywał się pod hasłem "Brzechwa i inni", a zorganizowany został w setną rocznicę urodzin klasyka polskiej literatury dziecięcej. Irena Dragan przygotowała na tę okazję widowisko "Pan Kleks" (scen. Andrzej Łabiniec, muz. Teresa Ostaszewska), a do udziału w festiwalu zaprosiła katowicki teatr Ateneum ze spektaklem "Kot w butach" (reż. Bogdan Nuka), Teatr Maska z Rzeszowa z "Czerwonym Kapturkiem" (reż. Maciej Tondera) i warszawskiego Baja z "Czarnoksiężnikiem z Ziemi Oz" (reż. Krzysztof Niesiołowski), który to spektakl zdobył jedyną w przeglądzie nagrodę, przyznaną przez jury dziecięce). Formuła festiwalu wpływa z literackich zainteresowań jego dyrektorki. Irena Dragan chce, by w kolejnych edycjach prezentowano widowiska oparte na utworach literatury dziecięcej, polskiej i światowej, adaptowanych na scenę lalkową. Dzisiaj Brzechwa, za rok lub dwa - inni klasycy literatury spotkają się z publicznością kielecką, która za pośrednictwem swojego jury przyznać będzie nagrodę honorową dla najlepszego spektaklu. Niewykluczone, że w przyszłości prezentacje sceniczne wzbogacą dyskusje dramaturgów, sesje i spotkania warsztatowe.

W festiwalu i uroczystościach jubileuszowych "Kubusia" licznie reprezentowane było środowisko lalkarskie, z Prezydentem POLUNIMA Wojciechem Wieczorkiewiczem. Oprócz władz miasta i województwa wziął w nich także udział poseł na Sejm RP i przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji Juliusz Braun. Wśród wyróżnionych i nagrodzonych pracowników "Kubusia" znalazł się m. in. długoletni aktorzy sceny kieleckiej Katarzyna Orzeszek i Ryszard Barański a także reprezentanci młodszego pokolenia aktorów Dorota Anyż i Jolanta Kuszał.

PINOKIO "Pinokia"



Jesień 2000 roku była czasem obchodów 55-lecia działalności Teatru Lalki i Aktora "Pinokio" w Łodzi. We wrześniu z tej okazji przygotowano (wspólnie z Miejską Biblioteką Publiczną) wystawę "Od Moliera do Gozziego" prezentującą wydawnictwa teatru (plakaty, programy, wydawnictwa teatralne etc.), a także premierę spektaklu "Wakacje smoka Bonawentury" Macieja Wojtyłki w reż. Wiesława Czołpińskiego i scen. Elżbiety Iwony Dietrich. W związku z jubileuszem i premierą teatr rozpiął konkurs plastyczny dla dzieci na plakat do widowiska "Wakacje smoka Bonawentury". Przygotowano też wydawnictwo sumujące działalność artystyczną "Pinokia" (red. Bogumiła Rzymka, proj. Graficzny Włodzimierz Rudnicki).

i innych...



55 urodziny minęły w listopadzie Śląskiemu Teatrowi Lalki i Aktora "Ateneum" w Katowicach. Jubileuszu nie fetowano, ale swoistym - pięknym - prezentem dla zespołu i widzów jest właśnie zakończony, kompleksowy remont teatru - sali widowiskowej, sceny i zaplecza, przeprowadzony pod czujnym okiem dyr. Jarosława Czapczara.



8 grudnia jubileusz 55-lecia działalności (w rocznicę pierwszego przedstawienia) obchodził Teatr Lalki i Aktora w Wałbrzychu. Z powodu finansowego kryzysu zaplanowany z okazji jubileuszu bogaty program działań artystycznych i wydawniczych zredukowano do minimum. Odbyła się premiera widowiska "Lis Przechera" wg Goethego w reż. Wojciecha Kобрzyńskiego i scen. Mikołaja Maleszy; w "Galerii pod Atlantami" zorganizowano też wystawę scenografii i dokumentacji teatralnej wałbrzyskiej sceny lalkowej.

Festiwale * Festiwale

Międzynarodowe
Spotkania Toruńskie

Międzynarodowe Spotkania Toruńskie odbyły się w dniach 1-7 października w "Baju Pomorskim", gromadząc teatry z Polski, Czech, Izraela, Niemiec, Białorusi, Bułgarii i Ukrainy. Konkursowe przedstawienia oceniali: Zbigniew Kamecki, Józef Skwark, Michał Sławkiewicz, Wojciech Szlachowski, Kazimierz Wiśniak i Henryk Rogacki (przewodniczący).

W kategorii przedstawień dla dzieci (obejrzano ich siedem) Grand Prix zdobył spektakl "Czerwony Kapturek" Teatru Marionetek z Kijowa.

Nagrodę dla spektaklu poruszającego istotne problemy dziecka połączone jury dziecięce i dorosłe przyznało przedstawieniu "Opowieść z przyszłości" Teatru "Baj Pomorski".

Piernikową Karetą wyróżniono Elżbietę Węgrzyn za rolę Prosiaczka w przedstawieniu "Kubuś Pucharek" Teatru Animacji z Poznania.

Jury profesjonalne po obejrzeniu widowisk dla dzieci i dorosłych (15) przyznało szereg nagród i wyróżnień, a wśród nich:

- Grand Prix dla spektaklu "Kytice" (reż. Petr Nosalek) Divadla Loutek w Ostrawie
- nagrodę za kreację aktorską dla Michaela Staemlera z Figurentheater Ginzanz (Niemcy)
- nagrodę za reżyserię "Odysei" (w Teatrze Lalka) dla Ondreja Spisaka
- nagrodę za scenografię do przedstawienia "Odyseja" dla Ivana Hudaka
- nagrodę za muzykę do przedstawienia "Kytice" (Teatr Lalek w Ostrawie) dla Pavla Helebranda

Wyróżnienia honorowe przyznano:

- Larysie Mikulicz z Teatru Lalek w Grodnie za rolę w "Tragedii Makbeta"
- Claudio Cinellimu (Włochy) za maistrę warsztatu animacyjnego w przedstawieniu "Jeszcze jeden calus - Triaviata"
- Mikołajowi Maleszy za scenografię do "Ofiary Wilgefortis" Towarzystwa Wierszalin
- twórcom przedstawienia "Opowieści babuni" Teatru "Tsvete" z Bułgarii za prostotę środków i twórcze wykorzystanie elementów folkloru.

Olsztyński Tydzień
Teatrów Lalkowych

Od 5-12 listopada trwał w Olsztynie kolejny Olsztyński Tydzień Teatrów Lalkowych. W przeglądzie wystąpiły: Teatr Arlekin z Łodzi z "Wyspą demonów", poznański Teatr Animacji z "Kubusiem Puchatkiem", katowickie Ateneum z "Pinokiem", warszawski Baj z "Czarnoksiężnikiem z Ziemi Oz" oraz Guliwer z "Baśniami braci Grimm". Gospodarze pokazali "Wróżkę i demona" oraz spektakl "Ach, ta Mysia".

Dziecięca Kraina Wrażliwości



Od 12 do 17 listopada odbywał się w Częstochowie i Przegląd Teatrów Lalki i Aktora "Dziecięca Kraina Wrażliwości". Pomysłodawcą i gospodarzem był Teatr im. A. Mickiewicza, a nowy na teatralnej mapie Polski festiwal ma z założenia wypełnić lukę po przeglądzie organizowanym kiedyś przez Grzegorza Lewandowskiego i jego "Kleks".

Na gościnne występy zaproszono Teatr Dzieci Zagłębia z Będzina ze spektaklem "Niezwyczajny koncert" w reż. Tomasza Brzezińskiego, Teatr "Pinokio" z Łodzi z "Koziołkiem Małolkiem" w reż. Czesława Sienki, kieleckiego "Kubusia" z "Pinokiem" w reż. Artura Zajta, katowicki Teatr Ateneum ze "Śpiącą królową" w reż. Petra Nosalka i Opolski Teatr Lalki i Aktora z przedstawieniem "O diabelku widelku" w reż. Lecha Chojnackiego. Gospodarze pokazali premierowego "Kot w butach" w reż. Bonifacego Dymarczyka.

Biesiada Lalkarska

Już po raz ósmy odbyła się w Nowem (2 grudnia) organizowana przez Centrum Kultury Zamek i Stefana Giełdonia Biesiada Lalkarska. Program obejmował prezentacje dziecięcych zespołów teatralnych, pokazy wideo technik animacyjnych a także rozmowy o współczesnym amatorskim teatrze lalek i jego najistotniejszych problemach.

Polska reprezentacja
w Charleville-Mezieres

Na tegorocznym XII Światowym Festiwalu Teatrów Lalek w Charleville-Mezieres Tadeusz Wierzbicki był jedynym przedstawicielem polskiej sztuki lalkarskiej. Pokazał swoje słynne "Zajęczki" - spektakl etiud, eksperymentów ze słowem i obrazem zrealizowany w unikalnej technice odbitego światła. Widowisko, zaprezentowane trzykrotnie w kameralnej sali Instytutu Teatralnego, spotkało się z entuzjastycznym przyjęciem. Widzów urzekła prostota i poetyckość miniaturowych świetnych historii, ich intelektualny żart i plastyczne symbole, które niosą wiele ważnych prawd o świecie. Tadeusz Wierzbicki od lat prowadzi w Majaczevicach swoje teatralne poszukiwania - obecnie pod szyldem Laboratorium Zjawisk.

W Charleville-Mezieres zaistniał jako twórca oryginalny i wybitny.

Inicjatywy Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu



Dramaturdzy we Frankfurcie

Z inicjatywy poznańskiego Centrum Sztuki Dziecka, dzięki gościnności Kinder- und Jugendtheaterzentrum we Frankfurcie nad Menem oraz finansom Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży 20 i 21 października doszło do realizacji projektu pn.

"Promocja polskiej dramaturgii i teatru dla dzieci i młodzieży", imprezy głównego programu "Copyright Poland" na Międzynarodowych Targach Książki Frankfurt 2000. Promocja przybrała dwie formy:

- prezentacji wideo spektakli zrealizowanych w oparciu o teksty Liliany Bardijewskiej, Krystyny Choloniewskiej, Radosława Figury i Piotra Tomaszuka, prezentacji wydawnictwa "Nowe Sztuki dla Dzieci i Młodzieży" oraz innych materiałów o autorach i o Centrum Sztuki Dziecka

- spotkania promocyjnego zorganizowanego we frankfurckim Theaterhaus, w czasie którego o sytuacji polskiego teatru i dramaturgii mówili Jerzy Moszkowicz i Zbigniew Rudziński z poznańskiego Centrum Sztuki Dziecka. Aktorzy niemieccy zaprezentowali fragmenty nagrodzonych w konkursie Centrum Sztuki Dziecka tekstów: Liliany Bardijewskiej ("Pięć minut"), Krystyny Choloniewskiej ("Nieobecny") i Radosława Figury ("Wyspa"). O swojej twórczości mówiły L. Bardijewska i K. Choloniewska, a twórczość Radosława Figury i Piotra Tomaszuka ("Ofiara Wilgefortis") zaprezentował Zbigniew Rudziński. Dla niemieckim gości spotkania przygotowano przekłady sztuk czterech polskich dramaturgów, a także artykuły o polskim teatrze i współczesnej dramaturgii, zeszyty "Nowych Sztuk", recenzje i in.

"Wspaniała polska hala, piękna ekspozycja, doskonała organizacja i atmosfera. Naprawdę przyjemnie było być Polakiem we Frankfurcie" - to zdanie jednej z uczestniczek spotkania dramaturgów.

Obok silnych wrażeń materialnym efektem poznańskiego udziału we frankfurckiej imprezie będzie wydana ze środków Kinder- und Jugendtheaterzentrum antologia 4 sztuk polskich autorów ("Pięć minut", "Nieobecny", "Wyspa", "Ofiara Wilgefortis") uzupełniona o biografie i zdjęcia dramaturgów oraz wstęp autorstwa Zbigniewa Rudzińskiego.

"Świat i już"

Spektakl "Świat i już" P. Dorina w reż. Jerzego Moszkowicza, zrealizowany przez Centrum Sztuki Dziecka i CK Zamek w Poznaniu a grany przez Bożenę Borowską i Marię Rybarczyk ma już ponad 60 prezentacji! Nie posiadając własnej sali Centrum korzysta tylko przez dwa dni w miesiącu z pomieszczenia poznańskiego Centrum Kultury "Zamek". Szkoda, bo dzieci i nauczyciele pokochali to widowisko.

Telewizyjne pokłosie konkursu

Śledząc losy sztuk zgłoszonych na konkurs na sztukę teatralną dla dzieci i młodzieży, z satysfakcją odnotowujemy, że tylko w tym roku Teatr TV wyemitował już trzy adaptacje: "Wojnę kreskówek" wg Andrzeja Lenartowskiego w reż. J. Zamojdy, "Obrazek" (wg "Wyspy") Radosława Figury w reż. M. Haremskiego i "Perły szczęścia nie dają" wg Elżbiety Jodko-Kuli w reż. T. Kotlarczyk. W przygotowaniu jest spektakl według nagrodzonego w ostatniej edycji naszego konkursu tekstu "Pogotowie puszek" Stanisława Grabowskiego w oprac. i reż. S. Jędryki. Natomiast Centrum Sztuki Dziecka i Teatr Animacji w Poznaniu przygotował premierę "Nieobecnego" Krystyny Choloniewskiej w reż. Jerzego Moszkowicza. (zr)

Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu przygotowuje XII edycję Konkursu na Sztukę Teatralną dla Dzieci i Młodzieży. Zgłoszenia i teksty sztuk przyjmowane będą do 31 marca 2001 r. Można je przysyłać na adres:

Centrum Sztuki Dziecka
ul. Święty Marcin 80/82
61-809 Poznań
tel. (061) 8536090, 8523683, fax 8528580
e-mail: ncenter@sylaba.pl

Rozstrzygnięcie konkursu — w czerwcu 2001 r.

Pamięć o Dormanie

Już trzy lata działa w Będzinie, Fundacja im. Jana Dormaniana, a ponad rok Archiwum Dormaniana. Jest ono miejscem spotkań z dziećmi, młodzieżą, studentami i nauczycielami z całego regionu. Proponowana tematyka zajęć i tak preferowana przez Dormaniana zabawa w teatr przyciąga coraz więcej osób. Sama Fundacja jest współorganizatorem ważnych dla miasta imprez kulturalnych, w tym reaktywowanych "Herodów" czyli Przeglądu Zespołów Regionalnych, organizowanego przez Jana Dormaniana i jego teatr w latach 1965-73. Dziś jego córka - Iwona Dowsilas - kontynuuje pasję ojca. Jej też zasługą i wspierającym pomysłem władz miasta - jest wydanie publikacji będącej zbiorem materiałów archiwalnych dawnych "Herodów". Najbliższa edycja "Herodów" przygotowana jest na styczeń 2001 roku. W listopadzie natomiast odbyły się zorganizowane przez Fundację i Towarzystwo Kultury Teatralnej warsztaty teatralne, a w grudniu w Bibliotece Miejskiej Będzina otwarto wystawę fotograficzną "Historia Teatru Jana Dormaniana". Jest to już piąta z kolei wystawa domanowskich archiwaliów. Tym razem motywem przewodnim ekspozycji będą postacie ludzi, którzy współpracowali z artystą. Najnowszym pomysłem Fundacji jest projekt utworzenia Ośrodka Kształcenia Teatralnego i Międzyszkolnego Teatru.



Zarząd POLUNIMA informuje, że będą wydawane nowe legitymacje członkowskie. Otrzymają je tylko ci członkowie, którzy na bieżąco mają opłacone składki. Dlatego zwracamy się z uprzejmą prośbą o uregulowanie wszystkich należności wobec organizacji.

Premiery * Premiery * Premiery * Premiery

w październiku

Teatr Lalek Baniałuka, Bielsko-Biała:

"**Medyk**" - Piotr Tomaszuk.

Reż. Piotr Tomaszuk, scen. Mikołaj Malesza,
muz. Jacek Urbaniak.

Premiera 13 października.

"**Kubula i Kuba Kubikula**" - Vladislav Vančura.

Reż. Petr Nosálek, scen. Ivan Zavtrák, muz. Norbert Lichy.

Premiera 29 października.

Śląski Teatr Lalki i Aktora "Ateneum", Katowice:

"**Zbójnik i księżę**" - Andrzej Żak.

Reż. Bogdan Nauka, scen. Iwona Makowska,
muz. Jan Walczyński.

Premiera 7 października.

Teatr Lalki i Aktora "Kubuś", Kielce:

"**Pan Kleks**" - Irena Dragan wg Jana Brzechwy.

Reż. Irena Dragan, scen. Aleksander A. Łabiniak,
muz. Teresa Ostaszewska.

Premiera 14 października.

Teatr Groteska, Kraków:

"**Rudy Dżil i jego pies**" - J.R.R. Tolkien.

Reż. Beata Pejcz, scen. Paweł Pawlak,
muz. Bogdan Szczepański.

Premiera 1 października.

Opolski Teatr Lalki i Aktora, Opole:

"**Wybryki Tygrysa. Kubusia Puchatka część druga**"
wg A. Milne.

Adapt. i reż. Anna Proszkowska, scen. Andrzej Czyczyło,
muz. Marek Ferdek.

Premiera 15 października.

"**Anioł światła**"

Scenariusz i reż. Krystian Kobylka, scen. Andrzej Czyczyło.

Premiera 26 października w Hanowerze.

Teatr Animacji, Poznań:

"**Och, Emil**" - wg Astrid Lingren.

Reż. Lech Chojnacki, scen. Dariusz Panas,
muz. Robert Łuczak.

Premiera 15 października.

Teatr Lalek Rabcio, Rabka:

"**Akademia Pana Brzechwy**" - wg Jana Brzechwy.

Reż. Zdzisław Rej, scen. Przemysław Karwowski,
muz. Bogdan Szczepański.

Premiera 7 października.



w listopadzie

Teatr Dzieci Zagłębia, Będzin:

"**Zimowa opowieść**" - Krzysztof Rau.

Reż. Lidia Wróbel, scen. Alicja Kuryto,
muz. Bogumił Pasternak.

Premiera 4 listopada.

Śląski Teatr Lalki i Aktora "Ateneum", Katowice:

"**Biegnijcie do szopki**" - Edmund Wojnarowski.

Reż. Krystian Kobylka, scen. Andrzej Czyczyło,
muz. Paweł Sikora.

Premiera 26 listopada.

Teatr Groteska, Kraków:

"**Strychowe opowieści**" - Beata Ostrowicka. Opieka sceno-
graficzna Joanna Braun, muz. Jacek Stankiewicz.

Premiera 12 listopada.

Teatr Maska, Rzeszów:

"**Brzydkie kaczątko**" - Władimir Sinakiewicz wg Andersena.

Reż. Kaja Tondera, scen. Wasyl Wychodzewskij,
muz. Antoni Młeczko.

Premiera 5 listopada.

Teatr Lalek Pieciuga, Szczecin:

"**Krawiec Pan Niteczka**" - wg Kornela Makuszyńskiego.

Adapt., reż. i muz. Waldemar Wolański, scen. Joanna Hrk,
choreog. Kazimierz Knol.

Premiera 24 listopada.

"Piękna i Bestia"
Kostiumy: Ewa Zylńska-Koczałkowska
Teatr Miniatura - Gdańsk



w grudniu

Białostocki Teatr Lalek, Białystok:

"**Teatr Świętego Mikołaja**"

Scenariusz i reż. Wojciech Kozłowski i Wojciech Szelachowski,
scen. Andrzej Dworakowski, muz. Krzysztof Dziernia

Teatr Dzieci Zagłębia, Będzin:

"**Trzewiczki Andersena**" - Michał Rosiński wg Andersena.

Reż. Michał Rosiński, scen. Barbara Ptak, muz. Andrzej Hundziak.

Premiera 1 grudnia.

Premiery * Premiery * Premiery

Teatr Miniatura, Gdańsk:

"Baśń o zaklętym kaczorze" - Maria Kann.
Reż. Konrad Szachnowski, scen. Bogusława Biliczak,
muz. Jan Stachurski, choreog. Władysław Janicki.
Premiera 9 grudnia.

Teatr Groteska, Kraków:

"Opowieść o Królu Maciusiu Pierwszym - Reformatorze" - wg Janusza Korczaka.
Reż. Paweł Szumiec, scen. Aleksandra Kucharska-Cybuch,
muz. Jacek Stankiewicz.
Premiera 17 grudnia.

Teatr im. H. Ch. Andersena, Lublin:

"Bracia Lwie Serce" - Astrid Lingren.
Reż. Włodzimierz Felenczak, scen. Joanna Braun,
muz. Władysław Komendarek.
Premiera 10 grudnia.

Teatr Lalek Arlekin, Łódź:

"Dzikie łabędzie" - Kazimiera Jeżewska.
Reż. Stanisław Ochmański, scen. Jadwiga Mydlarska-Kowal,
muz. Krzesimir Dębski.
Premiera 2 grudnia.

Teatr Animacji, Poznań:

"Dzikie łabędzie" - Krystyna Jeżewska.
Adapt. Katarzyna Grajewska, Tadeusz Pajdała,
Reż. Janusz Rył-Krystianowski, scen. Izabela Kolka.
Premiera 17 grudnia.

Teatr Baj Pomorski, Toruń:

"Opowieść wigilijna" - Charles Dickens.
Reż. Czesław Sierko, scen. Joanna Braun,
muz. Robert Łuczak.
Premiera 17 grudnia.

Teatr Lalki i Aktora, Wałbrzych:

"Lis Przechera" - wg J. W. Goethego.
Adapt. i reż. Wojciech Kozłowski, scen. Mikołaj Malesza,
muz. Józef Haydn.
Premiera 8 grudnia.

Teatr Baj, Warszawa:

"Opowieści Koszałka-Opalka" - wg Marii Konopnickiej.
Adapt. i reż. Krzysztof Niesiołowski, scen. Zofia Czachlewska-Ossowska, muz. Teresa Ostaszewska.
Premiera 16 grudnia.

Teatr Lalek Guliwer, Warszawa:

"Tajemnica wigilijna" - Zbigniew Lisowski.
Reż. Zbigniew Lisowski, scen. Andrzej Dworakowski,
muz. Krzysztof Dzierma, piosenki Wojciech Szlachowski.

Teatr Lalka, Warszawa:

"Mała syrena" - Dagna Slepowska wg Andersena.
Reż. Petr Nosalek, scen. Pavel Hubicka, muz. Nikos Engonidis,
przyp. wokalne Aldona Krasucka.
Premiera 2 grudnia.

Wydział Lalkarski PWST, Wrocław:

"Wakacje smoka Bonawentury" - Maciej Wojtyszko.
Reż. Krzysztof Rau, scen. Adam Killan, muz. Jerzy Dęfel,
choreog. Bożena Klimsza.
Premiera 3 grudnia. Przedstawienie dyplomowe.

Teatry za granicą



Opolski Teatr Lalki i Aktora we wrześniu prezentował "Sen" Zygmunta Smandzika na festiwalu w Küsel (Niemcy), a w październiku w Moguncji. Również w październiku Teatr wystąpił na Expo w Hanowerze pokazując tam premierowe przedstawienie przygotowane specjalnie na targi - "Anioł światła" w reż. Krystiana Kobyliki.

Na Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Lalek w Suboticy, który odbywał się w dniach 11-22 września, Teatr Rabcio z Rabki zdobył główną nagrodę za muzykę skomponowaną przez Pawła Sikorę do przedstawienia "O księciu Pipie" P. Gripariego w reż. Beaty Pejcz.

Unia Teatr Niemożliwy i jego "Toporland" przeżywa się niekornące się pasmo sukcesów. Ciągłe otrzymują zaproszenia na festiwale i przeglądy, także zagraniczne. W październiku "Toporland" pokazywany był w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja), a zaraz potem w Starej Zagorze (Bułgaria) na I Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Lalek dla Dorosłych (2-5 X). Na festiwalu w Starej Zagorze Bogdan Szczepański otrzymał nagrodę za muzykę do spektaklu, a Unia nagrodę "za eksperymentalne i nowe formy".

W listopadzie (3-5 XI) Unia Teatr Niemożliwy wystąpił (z "Toporlandem") na Międzynarodowym Festiwalu Teatrów dla Dzieci i Młodzieży "BANANIKALA 2000" w Tallinie w Estonii.

W październiku Teatr Arlekin wziął udział w X Narodowym Festiwalu Tradycyjnych Teatrów Lalek w Japonii (na wyspie Awaji), prezentując tam zrealizowaną w konwencji bunraku sztukę Waldemara Wolańskiego "Wyspa demonów" w reżyserii autora.

Coraz częściej swoje przedstawienia pokazują na międzynarodowych festiwalach studenci Wydziału Sztuki Lalkarskiej w Białymstoku. W październiku wystąpili na Puppentheaterstage w Mistelbach (Austria), gdzie z powodzeniem zaprezentowali spektakl warsztatowy "Malutka czarownica" przygotowany pod opieką Barbary Muszyńskiej.

Z wizytą u nas

11 listopada na scenie szczecińskiego Teatru Lalki i Aktora Pleciuga gościło przedstawienie teatru z Anklam (Niemcy) "Kikerikiste" Paula Maara w reż. Wolfganga Bordela i Gerdy Qules.

26 i 27 listopada w Białostockim Teatrze Lalek gościł Teatr Lalek z Grodna na Białorusi. Białostoccy widzowie obejrzeli spektakl dla dzieci "Niesamowity cyrk" w reż. Olega Żugzda oraz dwa przedstawienia dla dorosłych: "Tutejszych" Janka Kupaly w reż. Nikołaja Andrejewa i "Historię o Makbecie" w reż. Olega Żugzda.

5 września zmarł Rajmund Wolny, przez prawie 50 lat związany ze szczecińskimi scenami. Od 1966 roku kierował pracownią eklektroakustyczną w Teatrze Lalek Pleciuga w Szczecinie.

Nowości wydawnicze

Ezopa

ka "Ezop", współpracująca na stałe z grupą / i ilustratorów, oferuje współczesne książki dzieły. Bajki, opowiadania, powieści.

a* obejmuje trzy serie, których znaki graficz- i Adam Kilian:

- o młodzieży "Książkę z Pegazem"
- o dzieci starszych "Książkę z Rumakiem"
- o dzieci młodszych "Książkę z Zebra"

yślane są jako forma rozmowy polskiego uforta z polskim współczesnym czytelnikiem. y tom zawiera specjalną **Stronę z Autogra-** podwójną dedykacją pisarza i ilustratora dla y.

"egazem" dla młodzieży otwiera groteskowa **żaga rodu Klaptunów** Macieja Wojtyzki, odzaj humorystyczno-filozoficznej przypo- wiatki z życia utopców, rusalek i dziwo- żon. Dużym atutem tej pastiszowej kro- niki są pełne dowcipnych podtekstów, niezwykle w swojej precyzji ilustracje ta Wiśniaka.

akiem" dla dzieci starszych ukaże się tom / Onichimowskiej **"Dobry potwór nie jest międzynarodową listę im. H.Ch.Andersena i rebrnymi Koziołkami, Dopelnie- lnych i ciepłego humo- a *** barwne ilustracje Ma- * W przygotowaniu znajduje z pogranicza bajki **"Bractwo Łyżeczki"** Liliany Bardjewskiej o niezwy- godach Kajtki - łakomczucha inaczej, oraz aciół - Ucha, Smaka i Niucha. Ilustracje do wuje Edward Lutczyn.

dla najmłodszych otwiera **"Zielony any Bardjewskiej, poetycka bajka orka przez różnokolorowe światy swojej zieloności. Współtwórcą n Kilian, który nadał bohaterom ty i kolory. W przygotowaniu ka Anny Onichimowskiej z po- wy "Sen". Ilustracjami opatry i-Sztarballo.**

r Ostseebad Zingst w Niemczech otwarto zez szczytówką Pleciugę wystawę dekoracji, z z przedstawienia **"Pan Twardowski"** w reż. ańskiego i scen. Marii Balcerak. Wystawa mentów programu "teatr ponad granicą".

adzie (26 XI) w Śląskim Teatrze Lalki i Akto- atowicach otwarto wystawę projektów sce- andra Andrzeja Łabińca.

Jasne dni

Staraniem Wojewódzkiego Ośrodka Animacji Kultury w Toru- niu ukazały się **Jasne dni** Jerzego Rochowiaka, kierownika literackiego Teatru Baj Pomorski w l. 1980-96, dziś redaktora naczelnego toruńskiego Informatora Kulturalnego. Pięknie wy- dany tomik zawiera sztukę **Anioł, Diabeł i Malarz** i **To jest teatr**, monodram **Jasne dni** oraz adaptacje sceniczne (**Bajki o wilku, Tristan i Izolda**).

Jerzy Rochowiak o swojej scenicznej twórczości: **Pisałem je [sztuki] w zauroczeniu tajemnicą, jaką jest kształtowanie sce- nicznego świata w teatrze lalek, wciąż zdumiony, że w rękach animatora lalką może być nie tylko jawałka, kukielka, pacyn- ka, ale każdy przedmiot. Pozostaje zdziwiony przemianą rze- czy w rzeczywistość, która okazuje się prawdziwie cudowna...**

Dramaturgia poboczny

Redakcja Ruchu Teatralnego wydała specjalny dodatek do swojego pisma - **Dramaturgię poboczny**, zamieszczając w nim teksty autorów tworzących repertuar niezależnych grup teatralnych.

W "Dramaturgii poboczny" znaleźć można teksty najmłodszych polskich dramaturgów: Roberta Konowalika **Dwie Pragi**, Edwarda Gramonta **Narzędzie tortur**, Piotra Nowaka-Przygodzkiego **Fiskus w załotach**, Marka Branda **Co pan na to, panie Freud**, Damiana Kędzińskiego **Opowiedz mi tę historię jeszcze raz**, Waldemara Raźniaka Jr **Serce Carlosa**, Norberta Okonia **Krakersy** oraz Marka Kocota **Ogród Rogaczy**.



„Dziadek do orzechów”,
scen. Paul Senhofs
Teatr Pleciuga, Szczecin

Jubileusze twórców

- 25 października jubileusz 35-lecia pracy na scenie obcho- dziła **Władysława Cader**, aktorka Teatru Lalek Białaluka w Bielsku-Białej

- 14 listopada 70 lat ukończył **Aleksander Andrzej Łabi- niec**, scenograf i reżyser związany z Teatrem Lalek Białalu- ka w Bielsku-Białej, w teatrze debiutujący 50 lat temu

- 50 lat z pracownią plastyczną katowickiego "Ateneum" związana jest **Barbara Szyling** (kiedyś krawcowa, za dyrek- cji Glaty'ego występująca też na scenie, kierowniczką pra- cowni plastycznej w l. 1964-87, dziś mimo emerytury znów pracująca w teatrze).

- w grudniu 45-lecie pracy twórczej obchodzić będzie **Jan Wroniszewski**, reżyser i długoletni dyrektor Olsztyńskiego Teatru Lalek



3 grudnia w Warszawie odbył się Zjazd Polskiego Ośrodka Międzynarodowego Stowarzyszenia Teatrów dla Dzieci i Młodzieży, w czasie którego ustępująca władza złożyła sprawozdanie z działalności stowarzyszenia w latach 1997-2000. Podkreślano w nim zwłaszcza trzy kierunki działalności: festiwal "Korczak Dzisiaj", konkurs młodych dramaturgów "Szukamy polskiego Szekspira" oraz propagowanie metod dramy.

Już cztery razy PO ASSITEJ zorganizował festiwal "Korczak Dzisiaj", coraz bardziej się liczący na teatralnej mapie Polski. Do udziału w nim zapraszane są zawodowe teatry z Polski i zagranicy, zakwalifikowane na podstawie oceny komisji artystycznej oraz grupy teatralne dziecięce i młodzieżowe, laureaci Forum Teatrów Szkolnych. Festiwal obserwuje liczne grono teoretyków i praktyków teatru, krytycy teatralni i dziennikarze, a także zapraszani na przegląd obserwatorzy zagranicznych ośrodków ASSITEJ. Teatralnym prezentacjom towarzyszą różnego rodzaju imprezy, dzięki którym możliwe jest ukazanie działalności PO ASSITEJ w szerokim kontekście wielorakich problemów. W tym roku na przykład zorganizowano (wspólnie z Polskim Stowarzyszeniem im. Janusza Korczaka) konferencję naukowo-warsztatową "Bici-bija", podczas której omawiano trudne problemy współczesnej pedagogiki. Dyskusjom towarzyszyły przedstawienia oraz pokazy warsztatowe dramy przedstawiające możliwości skutecznych przeobrażeń w wychowaniu oraz docierania do wrażliwości dzieci i ludzi młodych.

Konkurs dla młodych dramaturgów "Szukamy polskiego Szekspira" to tylko początek współpracy z młodymi dramaturgami. PO ASSITEJ zachęcając młodych ludzi do pisania i opiekując się odkrywaniem talentami organizuje dla nich obozy i szkolenia warsztatowe, w czasie których spotykają się ze znanymi pisarzami, reżyserami i aktorami. Niektóre ze sztuk laureatów konkursu wzbogacają repertuar teatrów, jak np. sztuka Anety Wróbel "Co się dzieje z modlitwami niegrzecznych dzieci" wystawiona przez Studio Dramatyczne "PodHalę" działające przy PO ASSITEJ oraz Teatr Lalek "Pleciuga" w Szczecinie. Wybrani laureaci konkursu uczestniczą w kolejnych edycjach międzynarodowych warsztatów dramaturgicznych INTERPLAY, organizowanych w ub. latach w Berlinie (1998), Townsville w Australii (1999) i w Warszawie (2000). W warsztatach warszawskich (towarzyszących ostatniej edycji festiwalu "Korczak Dzisiaj") wzięło udział 36 reprezentantów młodych dramaturgów z 11 krajów.

Propagowanie metod dramy oraz prowadzenie kursów zapoznających nauczycieli i wychowawców z tą metodą stanowi od dawna istotną część działalności Polskiego Ośrodka ASSITEJ. W 1997 roku rozpoczął się program badawczy "Drama metodą edukacji człowieka XXI wieku" zajmujący się efektywnością dramy jako metody edukacyjnej, do którego włączył się PO ASSITEJ. W ramach programu dokonuje się porównań rozwoju wyobraźni ucznia w klasach, w których prowadzi się zajęcia metodą dramy z klasami, w których zajęć takich się nie prowadzi. Opiekę merytoryczną nad nauczycielami uczestniczącymi w eksperymencie sprawuje Alicja Pruszkowska, a nad całością prac badawczych czuwa zespół w składzie Halina Machulska, Maciej Wojtyzsko i prof. dr hab. Jerzy Trzebiński.

Za popularyzowanie dramy Halina Machulska i Alicja Pruszkowska zostały wyróżnione legitymacją Promotora Re-

formy Edukacji. Warto też dodać, że Polski Ośrodek ASSITEJ od 1991 roku współuczestniczy w wydawaniu poradnika dla nauczycieli - kwartalnika "Drama".

Nową inicjatywą PO ASSITEJ jest założenie policealnej dwuletniej Szkoły Aktorskiej, działającej od 1999 roku (na I roku uczą się 22 osoby, na II - 15). W czerwcu tego roku studenci Szkoły Aktorskiej wystąpili na I Ogólnopolskim Festiwalu Prywatnych Szkół Aktorskich - byli najlepiej ocenioną szkołą aktorską i jako jedyni otrzymali nagrodę i dobre recenzje.

W podsumowaniu działalności ostatnich lat działacze ASSITEJ zwracali uwagę na wzrastającą popularność teatru dla ludzi młodych i na konieczność intensyfikowania działalności stowarzyszenia, niezależnie od występujących, niestety, dużych trudności finansowych:

Teatr wrasta w życie młodych ludzi w różny sposób. A więc: jako obiekt zainteresowania, ale też jako pewien sposób na aktywne uczestniczenie w życiu, jako miejsce realizacji własnych marzeń, jako miejsce, gdzie odbieramy pierwsze praktyczne lekcje życia w społeczeństwie. Wraz ze szybko zmieniającymi się warunkami życia w naszym kraju, teatr młodych we wszystkich jego formach nabiera na znaczeniu. Nie wszyscy decydenci naszego życia społeczno-kulturalnego rozumieją to w pełni. (...) i choć nie brakuje funduszy na efektywne imprezy jednorazowe, brakuje ich na systematyczną codzienną działalność. To groźne zjawisko dotyczy również i naszej działalności. Spór dotyczy stanu wrażliwości i obszaru wyobraźni naszej młodzieży. Wyobraźnia i wrażliwość nie dają się wyliczyć w cyfrach ani w wartościach ekonomicznych, ale ich wpływ na jakość życia narodu jest nieobliczalnie wysoki i ważny. Warto o tym pamiętać i przypominać przy każdej okazji.

Nowe władze PO ASSITEJ

Na grudniowym Zjeździe wybrano nowe władze Polskiego Ośrodka ASSITEJ. Po raz kolejny Prezesem została Halina Machulska, współzałożycielka i dusza stowarzyszenia. Wiceprezesem wybrano Jana Skotnickiego, Sekretarzem - Macieja Wojtyzskę a Skarbnikiem Joannę Rogacką. Skład Zarządu uzupełnia Alicja Pruszkowska (członek). Funkcję Dyrektora Biura PO ASSITEJ powierzono Magdalenie Goławskiej.

Atesty ASSITEJ-u.

Zarząd ASSITEJ-u przyznał swoje atesty za 1999 rok. Otrzymały je spektakle:

- "Odyseja" Teatru Lalka w Warszawie (reż. Ondrej Spisak)
- "Amelka, bóbr i król na dachu" Białostockiego Teatru Lalek (reż. Petr Nosalek)
- "Sen" Opolskiego Teatru Lalki i Aktora (reż. Zygmunt Smandzik)
- "Kubuś P." Teatru Studio w Warszawie (reż. Piotr Cieplak)
- "Bestia i Piękna" Teatru Animacji w Poznaniu (reż. Marcin Jamuszkiewicz)
- "Towarzysz podróży" Teatru Animacji w Poznaniu (reż. Wojciech Wierczkiewicz)

Nagrodę im. Dormana za 1999 rok przyznano Zygmuntovi Smandzikowi "za całokształt kreatywnych działań w dziedzinie teatru dla dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem autorskiego spektaklu "Sen" zrealizowanego w Opolskim Teatrze Lalki i Aktora.



Rozlega się nieoczekiwane "au"! Nie było to jednak jakieś zwyczajne krzyknięcie z bólu, względnie ze strachu, ale coś w rodzaju nie wiadomo czego. Takie jakieś trochę za dziwne zjawisko akustyczne jak na codzienne warunki. Jedno zresztą z tych, co bardzo trudno jednoznacznie zaszeregować, bo równie dobrze może być czymś, jak i tym samym może nie być. Ale też równie dobrze może być w identyczny sposób zdecydowanie czymś innym.

— I co wy na to — zwraca się Fototapeta do wszystkich, którzy akurat byli.

— A niby na co? — pytają zdziwieni, bo nikt widać nic nie słyszał.

— Jak nic nie słyszeliście, no to ja nic innego, tylko się musiałam przesłyszeć — uspokaja się Fototapeta. Może trochę za wcześnie się uspokaja.

— To z tobą prawdopodobnie musiałam się zderzyć — odzywa się po tym krzyknięciu jakiś dźwięk raczej, aniżeli głos. — Przepraszam bardzo za tę kolizję. Na przyszłość będę bardziej uważać, choć za skutek nie mogę ręczyć, bo nie mam specjalnego wyboru. Albo, albo.

— Do mnie mówisz czy do kogoś zupełnie innego — Fototapeta na to i mówiąc tak rozgąda się z ciekawością, ponieważ nikogo ani niczego nie było widać, a tylko coś dało się

animętki

słyszeć. — *Niesamowite! Niesamowite! A kim ty właściwie jesteś?*

— *Z Fototapetą jest chyba coś nie tak, bo mówi do siebie — szepce Flakonik do Uszka Filizanki.*

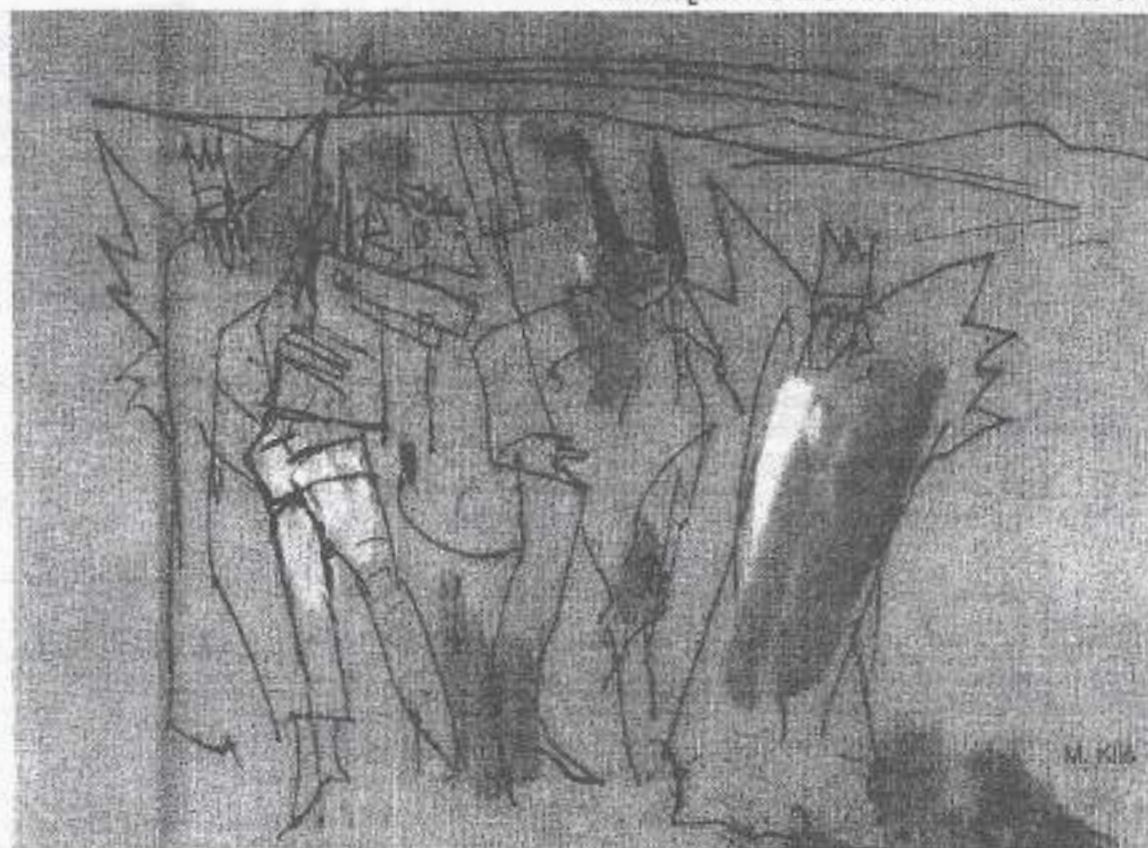
— *Jestem Molekułą - odpowiada na to niewidoczna cząstka.*

— *Miło mi — Fototapeta na to, ale o kimś takim nigdy dotąd nie słyszała. Od biedy mogłaby się do tego przyznać. Przyznając się jednakże do czegoś takiego w takich akurat okolicznościach mogła w ten sposób molekuła sprawić dużą przykrość. Nikt przecież nie chce być nieznanym. Nawet żołnierz prawdę powiedziawszy. Dlatego postanowiła sprawić wrażenie, że o molekułach wie właściwie to wszystko. I ma o nich jak najlepsze mniemanie. Będzie to oczywiście wierutne kłamstwo, ale czegoż to nie warto zrobić, ażeby komuś zrobić najdrobniejszą nawet przyjemność. Tymczasem Molekuła tak samo nieoczekiwanie znikła, jak się pojawiła i Fototapeta odetchnęła z ulgą. Ale dobre chęci też się przecież powinny liczyć. I mimo wszystko gdzieś się może jednak liczyć.*

cdn

Edmund Wojnarowski

Dobrych i pogodnych Świąt Bożego Narodzenia
oraz wszystkiego — jeszcze lepszego — w nowym stuleciu życzy
Zarząd POLUNIMA i ANIMATOR



M. Klib